

DIRANAZ

SİNOB HALKEVİNİN AYLIK DERGİSİ

YIL: IV

SAYI: — 37

İdare yeri : Sinop Halkevi

Şubat 1939

İçindekiler

Başvekil Dr. Refik Saydamın Nutku	
149 Halkevi	Dilâver Can
Halkevlerinin açılışının yedinci yıldönümü	Ş. Sami Kubilây
Murada erecekler	Rıza Tandoğan
Halkevleri	Bekir Başoğlu
Halkevimizin bir yılda başardığı işler	* * *
Bankacılık	Ahmet Özgül
(Yesari babası) da bir sabah	F. Dikmen
Karakabarcık	* * *
Kısa haberler	* * *

Derginin sahibi: Sinop Halkevi İdare heyeti

Yazı işleri Müdürü: Cemal Yüksel

(Basıldığı yer: Sinop İl basımevi)

DIRANAZ

Ayda bir dafa çıkar , Sinob Halkevi kültür dergisidir.

YIL : IV

SAYI: — 37

Başvekil Dr. Refik Saydamın Halkevlerinin açılışı yıl dönümü münasebetile Ankara Halkevinde irad ettikleri Nutuk

“Çok sayın dinleyicilerim, İnkılâbımızın güzel ve faydalı başarılarından biri de halkevlerinin açılmış ve işletilmiş olmasıdır.

Bugün, bu güzel yüce başarının yedinci yıldönümünü kutluyoruz.

Bütün varlığımızı yeni bir hayata ve yeni bir istikamete götüren Kemalist inkılâbın milletin benliğine sindirilmesi için C. H. Partisinin 1931 de toplanan üçüncü büyük kongresinde kurulmaları kararlaştırılan halkevlerinin gereken hazırlıklar yapıldıktan sonra 1932 de 14 tanesi açılabilmişti. Her yıl vilâyetlerimizin, mahalli parti ve örgütlerimizin

gayret ve yardımlarile yenileri, ve bu saatte 158 tanesi daha açılmak suretiyle bugün halkevlerimizin sayısı 367 yi buluyor.

Bu saatte, memleketin her bucagında açılmış halkevlerimizin 7 inci yıldönümlerini kutlarken aynı zamanda da yeni açılan halkevlerimizin çalışma sahasına girmiş olmalarını zevk ve sevinçle tesit ediyoruz.

Zaten bütün Türkiye yıllardan beri büyük bir halkevi manzarası arzeder. Millî Şef İsmet İnönü, en büyük vazifeyi üzerine aldığı ilk günleri köylünün ve halkın arasında geçirmekle, memleketin her köşesine

yeniden bir halkevi manzarası vermiş oldular.

Halkevlerinde vazife alan, aldığı vazifenin şerefi kadar mesuliyetini idrâk etmiş olan idealist arkadaşlara buradan, memleket ve millet huzurunda, teşekkür ve taktirlerimizi sunmayı bir borç bilirim.

Halkevinde, başkanlıktan köyde muayene yapmaya varıncaya kadar hepsi birbirinden şerefli ve aziz hizmetlere canla başla koşan ve bunları gündelik işi kadar önemli tutan inkılâpçı türk münevverlerini gıpta ve hürmetle selâmlıyoruz.

Herhangi bir uyanık ve aydın insanın, yalnız, gündelik işini resmî işini

OSMAN FERİT SAĞLAMIN
TÜRK TARİH KURUMUNA
ARMAĞANIDIR

görmekle vatanî ve millî vazifesinin bitmiyeceğini iyice bilmesini, halkevinde çalışmanın bir vatanperverlik tezahürü olduğu kadar münnevverlik vazifesi olduğunu da hatırlamasını isterim.

Yeni açılmakta olan halk evlerine, açılmış olanların en muvaffakiyetlileri arasına tezelden ulaşmalarını dilerim. Bu muvaffakiyetin, etrafına beş on ülkülü arkadaş topla-yıp muhitinde ilk alâkayı kuvvetle uyandırarak samimiyetle devam ettirecek her başkana ve yön-kurula mutlaka müyessir olacağına eminiz.

Arkadaşlar,

932 senesinde Şefimiz İsmet İnönünün gene böyle bir vesile ile bize verdiği direktifi de bil-hassa söylemeden geçemem:

“Halkevleri, C. H. Partisinin kendi prensipleri ne olduğunu ve bu prensiplerin memlekette nasıl tatbik edildiğini her gün halkımıza söylemek için de başlı başına bir merkezdir. C. H. Partisi-

nin prensiplerini her gün söylemek, nasıl tatbik edildiğinden her gün malûmat vermek lâzımdır. Cümhuriyetçi, milliyetçi, inkılâpçı, lâik, devletçi politikasının, bu memleketin halinde inkışafı, emniyet temin dene geleceğine en büyük kudreti ve en yüksek itibarı temin edecek olan bir program olduğuna samimi olarak inanmış olan bizler bu prensipleri ve mânalarını yalnız samimî bir hisle bizi dinleyecek olanların hepsine anlatabileceğimiz iddiasındayız..

İşte arkadaşlar, halkevi sayılarının artması, ve bu suretle memleketin daha bir çok köşelerinde inkılâbımızın prensip ve hamlelerini yayacak kültür merkezlerinin vücut bulması, bizi ne kadar sevindirecek bir hâdise ise, bunların her yıl daha verimli türk cemiyetine daha feyizli hizmetler yapmak fırsat ve imkânlarını bulmaları da asla gözümüzden kaçmıyan bir keyfiyettir.

Bu bakımdandır ki kemiyetle keyfiyeti daima beraber ve aynı ehemmiyetle düşünüyoruz. Ve açılmışların tekemmülü-ne hususî bir dikkat ve emek sarfediyoruz.

Her hangi bir sebeple durgun görünen bir halkevi bile, muhitine “halkevi,, adıyla bir müessesenin mevcûd olduğuna ve orada halka gitmek ve halkla kaynaşmak için inanlı ve ülkülü yoldaşlar bulunduğuna işaret veren bir timsaldir.

Bu suretle, nûve atılmakta, hareket uyandırılmakta, muhit hazırlanmakta, eserin dikkat ve şefkatle inkışafına sıra gelmektedir. R. jim ve parti, inan ve benimsemek için en güzel çareyi elde tutmakta ve bundan memleketimizin hiç bir köşesini mahrum etmemek niyet ve azmini bugün 158 halkevinin daha açmakla isbat eylemektedir.

Memleketin, halkevleri gibi en önemli kültür kurumlarının yaldonümü

vesilesile, şimdi, yurdun münnevver kütlesi huzurunda bulunmakla bahtıyarım.

Bu haz ve iei top'antıdan istifade ederek içtimai ve ferdî hayatımız bakımından en ehemmiyet verdiğimiz bir noktayı tebarüz ettirmek isterim:

Sayın arkadaşlar,

Türk cemiyetinin, hele son asırlar içinde gerizihni yet'ler ve fena idareler yüzünden uğradığı ağır felâketler hepimize malûmdur. Bir kısmımız bunları gözlerimizle görmek betbahlığına uğradık. Yeni yetişen mesut nesiller de bunları, büyüklerinden duyarak veya kitaplardan okuyarak öğreniyorlar.

İnkıraz uçurumunun kenarına gelmiş iken türk milleti bünyesindeki yaşama ve yükselme kudreti, bilhassa emsalsiz lahramanlığı ile silkinip kurtuldu. Bu kurtuluşun büyük dehası, ebedî Şefimiz Atatürk'ün adını burada saygı ile anarım.

Atatürk devrinin binbir

eseri arasında, her bir devri kapayıp bir devri açan birçok inkılâplar vardır ki, bunların hepsine birden biz “Türk inkılâbı,, adını veriyoruz.

Hatırlamamız lâzımdır ki, bu inkılâpan önce, 150—200 senedenberi göze çarpan teşebbüs ve gayretlere rağmen ilerlemesine engel birçok manialarla bir ortaçağ cemiyeti manzarası veren ve bütün cihase bu gözle görülen Türkiye, ancak bu inkılâp hamlelerinden sonra millî, modern bir devlet ve cemiyet olma yoluna girmiştir.

İlerliyen medeniyet âlemi içinde Türkiye, ancak yurttaşların kafasına, vicdanına, enerjisine, hürriyet ve inkışaf imkânlarını veren bu inkılâp zihniyeti ve neticeleri sayesinde hakikî yüksek mevkiini bulacaktır.

Asırlarca çekilmiş felâket ve idbar devirlerini bu millet, yurttaşların ölçüye sığmıyacak k n

selleriyle silip götürmüştür.

İnkılâpçı vasfımızın mânası da şudur: Hem yaptığımız inkılâpları göz bebeğimiz gibi daima koruyacağız, hem de türk cemiyetini medeniyette en yüksek seviyeye erdirmek için gerekirse başka inkılâpları yapmakta da tereddüt etmiyacağız. Bu inkılâplar bizim için o kadar hayattıdır ki, bunların önemini büyük millî Şefimiz İnönü'nün şu sözlerinden daha kuvvetle ifade edecek söz söylemekte güçlük çekerim.

“Türk milletini az zamanda büyük bir medeniyet seviyesine yükseltmiş, türk milletine en kısa yoldan temiz cemiyet hayatının feyizli terakki yollarını açmış olan inkılâplar kalp ve vicdanımızın en aziz varlıklarıdır..

Arkadaşlar,

Halkevlerinin son yedi senelik inkışafını gözden geçirirsek, karşısında bulunduğumuz manzara şudur:

Milletimizin ileri hamlelerindeki hız, bu Halk evlerimizi de gelecek seneye kadar ne vüsatçe ne de sayıca ihtiyaca kâfi gelmiyecek hale getirecektir. Biz, bundan çok memnunuz. Bu içtimai hayatımızın daima ilerlediğini, genişlediğini ilme, fenne, sanata karşı türk vatandaşının ne kadar rağbet gösterdiğini ifade eden bir hakikattir.

Bunun için inkılâp eserlerimiz safına yeniden katılan ve adları ellerinizdeki büroşürlerde yazılı bulunan yeni Halk evlerimiz de eskileri ile beraber hiç eskimiyen ve eksilmiyen azimlûri ve muvaffakiyetleri ile millet için, memleket

için kutlu olsunlar. yararı olsunlar, verimli olsunlar.

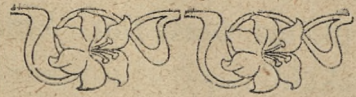
Ellerinizdeki broşürler, aynı zamanda sizlere Halkevlerinin maksat ve mânasını, geçen yıllar içindeki hizmetlerini gösterir ve isbat eder mahiyettedir. Bilgili, inanlı çalışmalarıyla bizi memnun eden Ankrra Halk evinin içindesiniz. Bu merasimden sonra ev içinde yapacağımız bir dolaşma sizi Halkevi fikrine ve maksadına derhal ısındırmağa, alacağımız izahat sizi gönüllü ve heyecanlı bir Halkevli yapmağa kâfi gelecektir.

Buradan, bir daha bütün memleket münevverlerine sesleniyorum:

Ülkülü, uyanık aydın arkadaşlar,

Memleket ve millet hizmetine ne kadar hazır, hatta susamış olduğunuzu biliyoruz. Belki ilk düşünüşte en güzel imkân aklınıza gelmez. Size en doğru ve yüce fahri hizmet parolasını veriyorum. Halkevleriyle ilgileniniz. Birbirinizin bilgilerinden, tecrübülerinden istifade ederek süratle kalkınmanın en feyizli kaynağı olan Halkevlerimiz hem yetişmenize hem de yetiştirmenize imkânlar hazırlamak için kurulmuşlardır.

Daima muvaffakiyet dilerim.

149 Halkevi

— Halkevlerinin 7 inci yıl dönümüne —

Dün ikiyüz on, bu gün 149 Halkevi..

149 ocakta inkılâbın alevi

Parladı yolumuza ışık oldu, nur oldu.

İman beton bir kale, ülkü kazıl kor oldu..

Yükseldi bağrımızda 149 burç, hisar;

Yükselişe azmeden millet böyle yol arar..

Ne mutlu sana Millet, ne mutlu Gençlik sana.

Hergün refah doluyor yaşadığın vatana..

Dün bir ışık yok iken, kara günleri boğdun;

Kararan ufuklardan bir güneş gibi doğdun...

Yarattın varlığından zulmü yenen kudreti;

Bir tek Türk evlâdının cesareti, kuvveti

Sana bir cihan kadar bir Vatan bağışladı.

Düşmanların yerindi, dostların alkışladı..

(Ata) dedin, (Şef) dedin, arkasından yürüdün;

Yurdu güzelliklerle, yeniliğe bürüdün.

Bu çatı altı da o kahramanın eseri;

Koluna kuvvet oldu, gözüne iman ferî.

Onun ardından koştun, yükseldin yücelere,

Gururla bakıyorsun o kara gecelere..

Vatan bir Cennet oldu, inkılâp ateş bize.

Önünde koca Dünya baş eğdi, geldi dize..

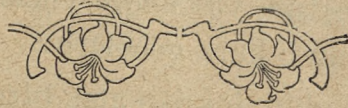
Ey asıl Türk gençliği, Damarlarındaki kan,

Sana iman, hız veren, sana sevgiyle bakan

Ata'nı da güldürmüş, güvendirmişti sana: =
 "Seni kıskanç bir bekçi yapıyorum vatana.."
 Diye fânî gözünü Ata dünyaya yumdu;
 Senden iyilik bekledi, senden yücelik umdu..
 Onu toprak bacağına gömdüğün kara günü
 Unutma ki karşında yükselmişti (İnönü).
 Bize güç, kudret oldu, dedi: "Ben size başım;
 Bu yurt için yoruldum, ağardı saçım, başım.."
 Ne mutlu iki şefi bir arada gören..
 Ne mutlu inkilâbın bu gününe erene..
 İki şef, biri ruhtu, biri madde ve iman;
 Biri gönülde ateş, biri damarlarda kan..
 Yürüdük biz, hepimiz o başların izinde.
 Şerefli bir yer aldık bu gün dünya yüzünde..
 Ey aziz Türk gençliği. Sarıl her işi başar..
 "Ata gönülde yaşar, damarda, kanda yaşar.."
 "Asrı yıla sığdıran.. bir şef ki öncü sana;
 Sen de onu yolundan hayat taşı vatana..
 Dünyayı alt üst eden yılmayan pekerleriz.
 Kimse örnek olmadı, hep "B z, bize benzeriz..
 Sakın.. ayağın kayar.. sakın bakma hiç geri..
 "Durmayaalım düşeriz.. Durmayaalım ileri..."

Sinop: 19/2/939

Dilâver Can

Halkevlerinin açılışının yedinci yıl dönümü

Ş. Sami Kubilay

Halkın evi olan Halkevlerinin aydınlı pencerelerinin açılışının yedinci yılını da büyük bir heyecanla kutladık.

Bu gün ana yurttan 367 Halkevinin ebediyen yanacak olan bacaları buram buram tütüyor..Halkevleri, bizim sıcak birer ana kucagımızdır. Seneler geçtikçe bu kucakta büyüyen idealler, vatanın her bir köşesinde birer meş'ale halinde tutuşacak ve gayesine ulaşacaktır. Onun kutsal çatısı altında geçen saatlerimiz de, kalbimizin genişlediğini, ruhumuzun enginleştiğini, ve benliğimizin ferahladığını duyarız. Fikir, ruh, ideal ve kalp arkadaşlarımızı hep orada buluruz. Oramın sıcak göksünde bütün ıstıraplarımız erir..

Atatürk'ün, bize en büyük bir ar-

mağanı olan Halkevleri; Türklük ülkesiyle yanıp tutuşanların bir kucagıdır. Orada nefesimiz sıcak içimiz berber ve gönlümüz ferahdır.

Orada her şeyimiz var.. Hayatın, ruhun ve bedayın gözelliğine, insanlığın, faziletin ve sosyallığın penbe ufuklarına açılan yüksek ve geniş pencerelerden ancak kudretin ve enerjinin rıyasız emekleri çağlayarak akar. Bu çağ'ayışta, yaslar durur, elemeler susar, keder ve hüznle erir.. Ancak ideallerimizin, neşelerimizin ve vatan severliklerimizin sesi duyulur. Halk evleri ruhumuzu besler, fikrimizi biler, ülkümüzü büyütür.. Oradan çıkınca daha zinde, daha canlı ve heyecanlı oluruz..

Yedinci yıl hapimize kutlu olsun!..

Sayın F. Dikmen'e

Genç istidatlar

Murada erecekler

Rıza Tandoğan

Kiminin rengi bugday, kiminin rengi bakır,
 Kiminin kaş kara, kiminin gözü çakır,
 Emineler, Zeynepeler, Ayşe kızlar toplanmış..
 Güzel eller kınalı, uzun saçlar taranmış..
 Al, yeşil, beyaz renkli esvapları pek te şık
 Şirin yüzleri sanki nurlar saçan bir ışık.

Davul, zurna "Eminem.. Türküsünü çalıyor,
 Bu, gelinlik kızların yüreğini dağlıyor.
 Nişanlılar geline gıpta ile bakıyor,
 Sözlülerin heyecan içlerini yakıyor.
 Muhakkak hepsi böyle mes'ut gününü bekler;
 Elbet bir gün onlar da murada erecekler.

Genç istidatlar

Halkevleri

Bu evi kurdun Ata öğüdün kanımızda,
Halk için halk evleri yürüyor işte hızda.
Bir noktaya bakarak burdan haykıracağız..
Ufukları titreten gençlik var, bizler varız.
Geçmişini inceledik gelen güne hâkimiz,
Tarihten önce bizdik, tarihten sonra biziz.
Türk çocuğu, işte bu halk evleri sesleri,
Çeker seni ve seni yükselten hevesleri.
Yeniden yurttan bu gün yeni evler yanacak,
Yeniden kültürümüz yurttan ayaklanacak.
Türk erkeği, Türk kıızı, hız al yürü ileri..
Bir meş'ale uzatır sana bu halkevleri;
Bu meş'ale Atadan sana gelen ışıktır;
Gönlün onu sevmeğe ezelden alıştıdır..
Bu yuvada sükût yok, durgun değil bu yapı;
On yedi milyon bekler bu yapıdaki kapı..
Sesimde perçinleşmiş on yedi milyon ses var,
On yedi milyon Türk'ten şimdi burda herkes var..
Bir ülküye koşarız, çoğuz fakat tekiz biz,
Bize anlatır: sevgi, düzen, birlik sesimiz.
Bugünden daha metin hazırız biz yarına,
Bu armağanı verdi Ata çocuklarına.
Ülküye varmak için sarp dağlar aşacağız,
Bu çatıda birleşip burda kaynaşacağız.
Ankara bize bir ant varlığı fısıldıyor;
Atatürk öğüdünü bilir bu gençlik diyor..
Sesimde perçinlenmiş on yedi milyon ses var,
Ülküye birden koşan şimdi burda herkes var...

Gerze: 19/2/939

Bekir Başoğlu

Halkevimizin bir yılda başardığı işler

1932 Yılında ilk açılan halkevleriyle beraber faaliyete geçen evimiz, halkın her türlü istek ve arzularına göksünü açarak muhitine hergün daha faydalı bir yuva olmaya çalışmaktadır. Bu sebeple evimizin çalışmalarını düzenleyen yönetim kurulu bir yılda 28 toplantı yaparak muhtelif işler üzerinde kararlar vermiştir.

Evimizin üye sayısı her yıl artmaktadır. Bu güne kadar evimizin muhtelif kollarında (404) üye bulunmakta iken son defa kayıt edilen (74) üye ile birlikte evimize kayıtlı vatandaşların sayısı 478 yükselmiştir.

1— **Dil, Tarih kolu** — Türk dil ve tarih kurumlarının yaptıkları program örneklerine göre çalışan bu kolumuz, çeşitli mevzular etrafında bir yılda yedi konferans tertip ederek; bu konferanslarla 2350 vatandaş dinlemiştir.

Bu kolumuz tarafından çıkarılmakta olan Dıranaz dergisinden bir yılda (3600) dergi parasız olarak halkevlerine ve muhtelif yerlere gönderilmiştir.

2— **Güzel Sanatlar kolu** — Radyo, müzik ve evimiz bandosile modern musikinın yayılmasına çalışan güzel sanatlar kolu bir yılda 32 konser vermiş ve bu konserlerde (4200) dinleyici bulunmuştur. Bundan başka günden güne tekâmül eden halkevi bandosundan istifade eden gençlerin sayısında gün geçtikçe artmaktadır.

3— **Gösterit kolu** — C. H. Partisinin kabul ettiği piyeslerden evimiz salonunda bir yılda yedi piyes temsil etmiş ve bu piyeslerden (3800) vatandaş istifade etmiştir.

4— **Spor kolu** — Muhitteki gençlerin spor ve beden hareketleri çalış-

malarının temini için spor kulubile mesaisini birleştirdiğinden kulube spor âlat ve edevatları vermek suretile mühim yardımlarda bulunmuştur.

5— **Sosyal Yardım kolu** — Fakir ve köylü vatandaşların muayene ve tedavilerine çalışmakta olan bu kol bir yıl içerisinde 15 kişiye 67 lira para yardımında bulunmuş ve 25 yoksul hastanın reçetelerini yaptırmak suretile insani yardımlarda bulunmuştur.

6— **Halk dershaneleri ve kurslar kolu** — Okuma ve yazma bilmeyen vatandaşlar için kurslar açtığı gibi ayrıca gençler için Fizik, Riyaziye, Fransızca lisan kursları açmak suretile de vatandaşları aydınlatmaya çalışmıştır.

7— **Kütüphane ve neşriyat kolu** — Evimiz kitapsarayında 1824 cilt kitap ve 80 den fazla dergi bulunmaktadır. bir yılda gazete, dergi ve kitaplarımızı okuyan okuyucu adedi 4909 vatandaşdır.

8— **Köycüler kolu** — Yüksek inkılabımızın prensiplerini öğretmek ve köylünün hayat bilgilerini yükseltmek için muhtelif köy gezileri tertip eden bu kolumuz ayrıca bir memur istihdam etmek suretile bir yılda 761 köylü vatandaşın istidatlarını parasız yazdırmıştır.

9— **Müze ve sergi kolu** — Bu kol ele geçirmiş olduğu tarihî, eski ve kıymetli eserleri müzede saklamak suretile ulusal kültürün ilerlemesine çalışmaktadır.

Evimiz kollarının bu çalışmalarından başka, evimiz salonunda bir yılda (10) aile toplantısı (2) nişan töreni (6) şölen (1) balo verilmiştir. Bir yıl içerisinde evimiz salonunda yapılan bütün toplantılara (26240) vatandaş iştirak etmiştir.

Bankacılık: Türkiye Bankacılığı

VE

Millî bankalarımızın on beş yıldaki ilerleyişi

Ahmet Özgül

(33 üncü sayının devamı)

Türkiye İş Bankası:

20 Ağustos 1924 tarihinde Ankara'da tesis edilmiştir. Memlekette her nevi banka muamelâtı ile iştigal eden millî bir bankanın bu zamana kadar henüz kurulmamış olduğunu takdir buyuran Atatürk'ün irsâtları üzerine halkın kendi bünyesi ile kendi itimat ve emniyetinden doğarak teşekkül etmiş olan bu ilk ve tam manası ile modern bankamızın ilk sermayesi 1 milyon liradan ibaret bulunuyordu. 926 senesinde sermayesi 2 milyon liraya çıkarılmış ve (itibari millî bankası) ile birleşmiştir. 1917 senesinde İstanbul'da teessüs etmiş olan (İtibari millî bankası)nın tahsil edilmiş sermayesinde bu sırada 2 milyon liradan ibaret bulunmakta idi. bu suretle 4 milyona balığ olan (İş bankası)nın sermayesi 930 senesinde yeniden çıkarılan ve hamiline aid 100,000 hissesinin tamamen tahsil edilmesile 5,000,000 liraya iblağ edilmiştir. Bankanın sermayesi halî hazirda 5 milyon ve ihtiyat akçesi de 3,5 milyona yakın bulunmaktadır. İdare merkezi Ankara'da olup Türkiye'nin başlıca şehirlerinde 46 şubesi bulunmaktadır. Avrupa ve

Amerika'nın mühim merkezlerinde muhâbilîleri Hamburg ve İskenderiyede birer şubeleri vardır. Ahiren Londradada yeni bir şubesi açılmak üzredir.

İş bankası, yalnız bankacılık çerçevesine dahil olan muameleleri ifa etmekle kalmamış faaliyet sahasını günden güne tevsi ederek millî ticaret ve endüstrinin memleketteki inkişafına hizmet edecek şirketler ve fabrikalar da kurmuştur;

Şeker endüstrisine iştirâk, sigortacılık, Zonguldak'daki türk iş ve kömür iş, Keçiözü kömür madenleri, Ergani bakır, iş limitet ve Mısır limitet şirketleriyle yün iş ve ipek iş ve Paşa bağçedeki cam fabrikaları bu cümledendir.

Emlâk ve Eytam Bankası:

1926 Senesinde tesis olunmuştur. Merkezi Ankara'da olup İstanbul ve İzmirde birer şubeleri vardır. Sermayesi hisse senetlerine münkasım 20,000,000 liradan ibarettir. Sermayenin on milyon lirası Maliye Vekâletine aid bulunmaktadır. Eytam sandıklarının mevcut paraları teessüsünden sonra tamamile bu bankaya devredil-

miş ve bankaca alâkadar yetimler namına faizli bir hesabı cari açılmıştır. Bankanın sırf temettüünden bir miktarını ayrıca eytam mevduatına hisse olarak tefrik edilir. İkrazattan olan alacağı yekûnünü tecavüz etmemek şartile banka; 10 milyon liraya kadar ikramiyeli ve ikramiyesiz tahvilat çıkarmağa mezuun bulunmaktadır. Emlâk bankası bil'cümle banka muamelâtı ile iştigal eder.

Emlâk ve Eytam bankasının, diğer millî bankalarımızdan fazla olarak belediyeler hududu dahilinde arsa ve binalar üzerinde ikraz muamelesi yapması memlekette imar ve inşaat teşebbüslerini bir kat daha artırmış bulunmaktadır.

Bu millî bankalarımızdan başka Devletin büyük endüstri işlerini başırmak için teessüs edilen (Sümer bank) ile memleket dahilindeki zengin madenlerimizin ihraç ve işletme umuru vazifesi kendisine tevdi edilmiş

olan (Eti bank) ve 937 senesi sonlarında teşekkül eden (Deniz bank) gibi yüksek sermayeli Devlet müesseselerimiz meyanında Ada pazarı Türk ticaret bankası, İzmir esnaf ve ahali bankası, ipekiş bankası, Akhisar tütünçüler bankası, Akşehir bankası gibi sermayeleri ekseriyetle birer milyon liradan ibaret millî bankalarımızla beraber İstanbul, Konya, Kastamonu ve manisada ve sair belediyelerimizle müteşekkil küçük milyasta bir çok bankalarımız mevcut bulunmaktadır.

Cumhuriyetimizin feyiz veren nurlu ışıkları her sahada olduğu gibi bankacılık şubelerinde de duygu ve faaliyetini uyanırdı ve on beş sene gibi kısır bir zaman içinde, daima ilerleyen muvaffakiyetli hatvellerle bu günkü modern ve mütakâmil vaziyetini bulmasına en birinci âmil olmuştur.

(Son)

« Toprak anam »
(Sinob) a armağan

(Yesarî baba) da bir sabah^[1]

F. Dikmen

(Yesarî baba) da bir sabah erken
Gezerken gönlümü yakdım ağladım
Ey tanrım! ne güzel bu yerler derken
Çok içli göz yaşı döktüm ağladım.

Ufuk kızıştı, bir eihan yandı
Çekildi sisler hep, yer, gök uyandı
Her taraf öyle bir nurla boyandı
Muhteşem bir tablo... bakdım ağladım.

Öyle bir tabluki; bak doya doya
Yer yer çiçeklerle... otlar bir oya
Özge bir hal geldi toprağa, suya
Kendimden geçtim hem akdım ağladım

Neydi o ihtişam, neydi gördüğüm
Yirmi yıl önceler hoş dem sürdüğüm
Ah... kimse görmesin yara sardığım
İçimde bir sızı; çöktüm ağladım

Çok konak... köşklerin yerleri viran
Daha çok sürermi bu haller aman
Nice hoş işlere elverir her an
Seyriçün buraya çıktım ağladım

Günde bir vapur yok... ya, tren hani?
Çok tatlı iş vardı anarım dün
Böylemi geçsin hep (Sinop) un günü
Bitmeyen hierandan bıkdım ağladım

Önceler (Sinop) um güller içinde
Yalıdır şimdi gam, seller içinde
Hey (Dikmen) eşi yok (İl) ler içinde
Talisiz... boynumu büküdüm ağladım

(1) Yesarî baba, sinobun ada semtinde kendi adile
söylenen şairane bir yerde medfun bir bektâşi babası ve
şairidir.

Köylüler Sahifesi

Karakabarcık

(Şarbon)

Şarbon hastalığı hay-
vanlardan insanlar geçen
mikroplu bir hastalıktır.
Hayvanlarda yaptığı has-
talığa "Dalak hastalığı",
derler.

Şarbona tutulmuş hay-
vanların hararet derece-
leri yükselir, birkaç saat
içinde ölebildiği gibi
ölmiyenlerin gövdesinde
şişler hasıl olur, kan
işerler. Şişlerin en çok
görüldüğü yerler boğaz
ve boyundur. Bu gibi
hayvanlar kesildiğinde
kanları pıhtılaşmaz.

Dalak hastalığı koyun,
tiftik, karakeçi, sığır
deve ve tavşanlara mah-
sus hastalıktır. Fakat en
ziyade çatal ayaklı hay-
vanlarla koyun ve keçi-
lerde görülür. Nadir ola-
rak şarbonlu hayvanla-
rın etlerini yiyen köpek-
lerde de görülmüştür.

Şarbon mikrobunun
insandan insana geçmesi
nadirdir. En ziyade, has-
talıklı hayvanlarla temas
eden ve bu gibi hayvan-
ların et, deri, barsak,
kıl, yün, kemik ve boy-

nuzlarla uğraşanlarda
görülür. Mikrobu öldü-
rülmemiş tıraş fırça-
larından da insana geçiği
vakidir. Mezbaha dışında
kesilmiş ve baytar mua-
yenesinden geçmemiş ka-
çak etleri elleyüp yiyen-
lerde de çok defa tesadüf
edilmektedir.

**Şarbon hastalığının mik-
robu nasıl yayılır ve etrafa
bulaşır.**

Mikrop dalak hastalığı-
na tutulmuş hayvanların
kanlarında bulunduğu
gibi bu hayvanların sal-
ya, sidik ve gübrelerinde
de bulunur. Hasta olan
hayvanlar otladıkları
mer'aları bu gibi ifrazla-
rile bulastırırlar. Şarbon-
dan ölmüş hayvanların
leşlerine konan kara si-
nekler de mikrobu insan-
lara bulaştırıp yayabi-
lirler.

Şarbon mikrobunu sporlu
(tohumlu) olduğu için
mutat soğuk ve sıcaktan
müteessir olmaz. Sene-
lerce mer'alarda, ahırlar-
da ve toprak içinde yaşar
ve hayvanlar arasında

sılgın yapabilir. Hasta
hayvanların deri, et, bar-
sak ve diğer mahsulatı
ile uğraşanların ellerinde
veya vücutlarında ezik,
sıyrık ve ufak bir yara
varsam mikrop o noktadan
bedene girecek insanda
(Karakabarcık) yapabilir.

Mikrop tozlara karışa-
rak nefes borusundan
ve hazım yolundan vücu-
dumuza girer ve bu su-
retle akciğerlerde ve
barsaklarda şarbon has-
talığı yapar. Hastalığın
bu şekilleri çok tehlike-
lidir. Bundan mada ka-
çak et yiyenlerin barsak-
larında şarbon olması
varittir.

Devri tefrih

Vücudun herhangi bir
yerinden giren şarbon
mikropları 2—7 gün son-
ra insanda hastalığı
meydana çıkarır.

Hastalık ârazları

Hasta hayvanlara te-
mastan 2—7 gün sonra
insanda iştahsızlık, kırık-
lık ve hararetin yükselme-
sile beraber mikrobun

girdiği yerde bir «kabarecik» meydana çıkar ve gittikçe etrafı şişmeye ve ağırmaya başlar. Bazan yanlarında küçük yeni yeni kabarecikler meydana çıkabilir. Buna da karakabarecik piçiler derler. Karakabarecik çıktığı yere yakın lenf bezlerini şişirir. Hastalık şiddetli ise humma da şiddetli olur. Şüpheli kabareciktan alınan sıvıyı veya hut zatürrieli kimseden alınan kan mikroskopla muayene edilerek şarbon mikrobunu görmek ve teşhis etmek mümkündür.

Tedavi

Şarbon hastalığına tutulanlar vakit geçirmeden serumla tedavi edilmelidirler. Karakabarecik kızdırılmış demirle dağlayan halk hekimliği enin bir tedavi usulü değildir. Çünkü mikrobun toksinleri (zehirleri) kana karışırsa ölüm tehlikesi fazlaşır. Serum tedavisi en emin bir tedavidir ve bunun içinde heme doktora müracaat edilmelidir.

Korunma

Hastalığın kaynağı şarbonlu hayvanlar olduğu için esaslı korunma çareleri sağlam hayvanlara şarbon aşısı yapılarak temin edilir.

Şarbonlu ölen hayvanların hiç bir yerine eyle temas edilmeksizin derin bir çukura gömülmeli ve üzeri sönmemiş kireç ile örtülmelidir, veya hayvanın leşi tamamen yakılır.

Kasaplık hayvanlar tıbbi ve baytarî muayenesi olan mezbahalarda kesildikten sonra satılığa çıkarılmalıdır. Muayene edilmemiş kaçak etlerin hastalık bulaşmasında çok ehemmiyeti vardır.

Baytar muayenesi yapılmadan evlerde kesilen şüpheli kurban etlerinden de insana hastalık geçeceği için dikkat lâzımdır. Deri, yün ve kıl gibi hayvan maddeleriyle çalışanların ellerinde sıyrık bere, ve yara varsa lastik eldiven giymelidirler. Yara, sıyrık yoksa mikrobun ve şüpheli etleri elleyen kimse gözüne, dudğına ve vücudunun

başka yerlerine mikrobun bulaştırmaması için derhal sabunla yıkanmalıdır. Sporlu şarbon mikrob'ları toz, toprakla nefes borularına girebileceği için şüpheli yün ve kıl ürceza ile ve etüvde temizlendikten sonra kullanılmalıdır. Böyle mikropu tozların nefes borularına girmemesi için maskeler kullanmak ta faideden hali değildir.

Şarbon tehlikeli bir hastalıktır. Hastalığa tutulan insanların serumla tedavisi mümkündür. Buna rağmen hastaların bazıları hastalığın şiddetinden kurtulamayıp ölürlər.

Şarbonlu hayvanlarla temas etmeyiniz!

Şarbonlu hayvanları öldürünüz ve derin gömünüz!

Şarbon insanda olsun, hayvanda olsun ihbari mecburi bir hastalıktır.

Şarbona tutulmuş hastalar muhakkak bir hastane ve dispanserde teerrit edilerek tedavi edilmelidir. Hayvanları bu hastalıktan korumak için biricik çare aşılatmaktır.

S. V. Neşriyatından

KISA HABERLER

İki yılda bir yenilenmesi tüzük hükümlerinden olan evimiz kollarının komite seçimleri, yenilenecek komite'ler üyeliklerine, aşağıdaki arkadaşlar ayırd edilmişlerdir.

Dil edebiyat kolu — M. Tekinalp, Cevdet Başoğlu, Dilâver Can (Ortaokul Türkçe öğretmeni)

Güzel sanatlar kolu — Neş'et Gürcey (Ortaokul müzik öğretmeni), Hüseyin Can - Muhsin Güver,

Gösterit kolu — Fahri Alper (Kültürk Direktörü), Melâhat (Öğretmen) Rüştü Turan (Öğretmen)

Spor kolu — Necip Yalçınkaya (Hususî muhasebe müdürü), Al Öken (İtfaiye kumandanı), Murat Aygün, Ali Yavuz, Osman Büyük.

Sosyal yardım — Hikmet Koç (Defterdar), Doktor Hüsnü Doğanca, Halim Mergen.

Halk dershaneleri ve kurslar — Şevket Erdem (Öğretmen), Fahriye (Öğretmen), Nazmiye Taşgan.

Kütüphane ve neşriyat — M. Tunçel, Ş. S. Kubilây (Öğretmen), Haydar Özel (Kültür Başkâtibi).

Köyeciler kolu — Cemal Yüksel (Veteriner), Salâhattin Abanoz (İnhisarlar müdürü), Necati Karagülle (Ziraat Muallimi).

Ş Halkevlerinin açılışı yıl dönümü, diğer yıllardan daha üstün bir şekilde kutlandı. Saat ondörtten itibaren halk salonu doldurmaya başladı. Saat 15 de İstiklâl marşıyla törene başlanarak Başvekil Dr. Refik Saydamın Ankara Halkevinden söyledikleri nutuk radyodan dinlendikten sonra Evimiz başkanı Macit Tekinap Halkevinin bir yıllık faaliyetini anlattı. Mü'e-

akiben Öğretmen Melâhat ve Ortaokul Türkçe öğretmeni Dilâver Can Halk evleri mevzuu şiirlerini okudular.

Gece Doktor Talât İcibi'nin zehirli gazlar mevzuu konuşmasından sonra gösterit kolu gençleri tarafından (Haydi Sun) adı piyes de muvaffakiyetle temsil edildi.

Ş Evimiz yönetim kurulu 11/2/939 gününde ilk toplantısını yaparal, evin umumî çalışma programının düzenlenmesi için kollar komitelerinin birer program hazırlamalarını kararlaştırdı.

Ş 3/2/939 gecesi halk evliler için evimiz salonunda bir aile toplantısı yapılmış ve halkevi eazile bir saz hey'eti de bu toplantıya iştirak etmiştir.

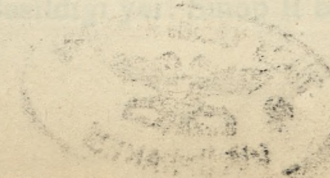
Ş 25/2/939 gününde evimiz salonunda umuma mahsus bir toplantı yapılmıştır. Bu toplantıda orta okul öğretmenlerinden Sadi Tek müzik hakkında faydeli bir konuşma yaptıktan sonra, alaturke ve alafıranka güzel parçalar da çalmıştır.

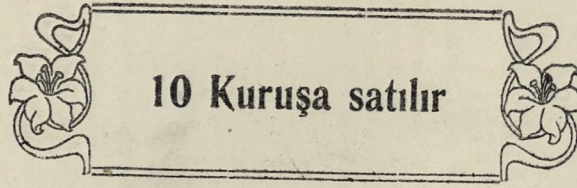
Ş Ziraat vekâ'etinden gönderilen ziraî sanatlar hakkındaki flim, köylü, halk ve okul talebelerinden (1500) vatandaş parasız olarak gösterilmiştir.

Ş Bayramın üçüncü günü orta okul tarafından bir musamere tertip edilmiştir. Musamereye (Sembollü) İstiklâl marşıyla başlanarak ve düzetilen program örneğine göre, talebe korusu (kurtuluş marşı, denize hasret çorub, ilkbahar) dan sonra çoban piyesi talebeler tarafından muvaffakiyetle temsil edilmiştir. Piyesden sonra kelek talebe ronu ve üç ayak oyunları yapılmıştır.

Halkevleri Dergileri

Halkevinin adı	Derginin adı	Kaç günde bir çıktığı
Adana	Görüşler	Aylık
Afyon	Taşpınar	»
Amasya	Yeşilirmak	»
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Bafra	Altın Yaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	»
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Ulker	Aylık
Artvin	Çoruh	İki ayda bir
Denizli	İnanç	Aylık
Diyarbakır	Karacadağ	»
Elâzığ	Altan	»
Eminönü	Yeni Türk	»
Eminönü	Halk Bilgisi Haberleri	İki ayda bir
Kayseri	Erciyeş	Aylık
Eskişehir	Halkevi	»
Giresun	Aksu	»
İsparta	Ün	»
İzmir	Fikirler	On beş günde bir
Kars	Doğuş	Aylık
Konya	Konya	»
Manisa	Gediz	»
Mersin	İçel	»
Merzifon	Taşan	»
Milâs	Yeni Milâs	»
Muğla	Muğla	»
Niğde	Akpınar	»
Niksar	Ülker	»
Trabzon	İnan	»
Samsun	19 Mayıs	»
Sinop	Dıranaz	»
Sivas	Ortayayla	»
Yozgat	Bozok	On beş günde bir
Zonguldak	Kara Elmas	Üç ayda bir

Derginin yazı şartları :

Dergiye gönderilecek yazılar kâğıdın yalnız bir tarafına daktilo ile yazılarak altına el yazısı ile imza ve açık adres konulmalıdır.

Gönderilen her yazının dergiye derci mecburi değildir.

Dergiye derc edilmeyen yazılar geri gönderilmez.

Dergiye ait yazı ve müracaatlar Yazı İşleri Müdürlüğüne yapılmalıdır.

Derginin Yıllığı (100) kuruştur